

Медведкова Валерія Костянтинівна
студентка 1-го курсу магістратури
факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБИСТА (ПОЗАСУДОВА) ЕТИКА СУДДІВ УКРАЇНИ

Звісно життя суддів складається не тільки з часу, проведеного за професійною діяльністю, але водночас до них завжди буде підвищена увага з боку суспільства, адже воно постійно вивчає і оцінює поведінку суддів не тільки під час відправлення правосуддя, а й поза залом судового засідання та суду. Тому, суддям, як основним представникам належного правосуддя та справедливості, постійно треба бути уважним та слідкувати за своїми вчинками і діями з позиції додержання моральних принципів та норм, навіть під час позасудової життєдіяльності.

Особистою етикою судді є його позасудова поведінка, тобто поведінка судді у суспільстві, сім'ї, побуті за межами зали судового засідання.

Судді України користуються всіма правами та свободами людини і громадянина, крім, встановлених законодавством обмежень, обумовлені особливостями статусу цієї професійної групи. За межами своїх посадових обов'язків, суддям гарантується право вільного вираження думок, віросповідання, добровільної участі в зібраннях та асоціаціях.

Згідно з ст. 17 Кодексу суддівської етики суддя має право приймати участь у публічних заходах та організаціях, якщо вони не впливають на незалежність та неупередженість суддів, не завдають шкоди його статусу та авторитету суду [2, ст. 17]. Але водночас слід згадати, що політична діяльність, участь у професійних спілках є несумісною зі статусом судді, адже така діяльність одразу ставить під загрозу принцип незалежності, що є невід'ємними у правовому положенні суддів та суддівської влади в цілому [1, ст. 6].

У сучасних умовах соціальні мережі є невід'ємною частиною життя суспільства, тому й сферу суддівської етики не оминає цей вплив. Суддям дозволяється участь у соціальних мережах. Вони вільно можуть спілкуватись на Інтернет – форумах, але вони обов'язково повинні дотримуватись певних правил поведінки, щоб не завдати репутаційних втрат як собі, так і всьому професійному середовищі. Тобто вони повинні дотримуватись таких принципів, як гуманізм та людяність, бути коректними під час спілкування. Адже неввічливість та безтактовність може призвести до негативної думки громадськості і призвести до значного падіння

суспільної довіри. А це є актуальною проблемою сьогодення. У своїй статті Ольга Овсяннікова підкреслює, що у сучасних умовах, спілкуючись у соціальних мережах, Інтернет-форумах, судді часто не виявляють скромність та коректність, розміщуючи фотографії та коментарі, що негативно позначаються на їхній особистій репутації та завдають шкоди авторитету судової влади, створюючи думку громадськості про те, що судді є нескромними, некоректними, пихатими, морально невихованими [3, с.196].

Серйозним обмеженням є розміщення на Інтернет-сторінках даних про осіб, інформація щодо яких стала відома судді під час здійснення ним правосуддя, недотримання цієї заборони може призвести до відповідальності у кримінально – правовому порядку.

Також, суддя повинен утримуватись від публічної правової оцінки рішень, що прийняті як судом першої інстанції, так і апеляційної та касаційної, висловлювання своїх міркувань з приводу правової позиції конкретного суду. Неприйнятним є обговорення у будь-якій формі дій та правових позицій конкретних суддів, надання їм оцінки. Неприпустимою з боку судді є критика, що може викликати у суспільства сумніви в професійності суддів, їх неупередженості, незалежності, чесності. Основна проблема, яка поки що залишається, – це усвідомлення важливості дотримання правил етичної поведінки самими представниками судової гілки влади. Непоодинокі випадки порушення окремими суддями морально-етичних принципів позасудової поведінки привертають увагу громадськості, знаходять своє постійне висвітлення та обговорення в засобах масової інформації.

Окремі обмеження стосуються прийняття подарунків суддею, членами його сім'ї та особами, які перебувають під його впливом або керівництвом. Суддя і члени його сім'ї не має права вимагати або приймати будь-які подарунки, позички, заповіту або допомогу в іншій формі, якщо це викликано діями, які суддя зробив, має намір зробити, або бездіяльністю в зв'язку з виконанням своїх посадових обов'язків [4, с. 176].

Задля усвідомлення суддями важливості дотримання основних правил щодо моральних принципів відносно цінності правосуддя у суспільстві, суддя з самого початку повинен розуміти, що обравши цей шлях, значний обсяг обмежень у своїй громадській, благодійній, урядовій, фінансовій та іншій непрофесійній діяльності є невід'ємними складовими. Ця професія передбачає обмеження у всьому, що може привести до падіння авторитету судової влади. Вони повинні докладати всіх зусиль, щоб із погляду розсудливої, законослухняної людини його поведінка була бездоганною. Це

є основним правилом, яке регулює морально – етичні вимоги щодо особистого життя суддів. Вирішуючи будь-які особисті питання, суддя має завжди визначати міру своїх вимог, поведінки, межі взаємодії й контактів з оточуючими.

Отже, дотримання правил щодо обмежень діяльності в повсякденному житті є важливим критерієм для вдосконалення рівня судової влади. Позасудова поведінка та дії є основою для формування у громадськості думки щодо рівня правосуддя у державі, довіри та компетентності суддів. Суспільство та держава покладають на суддів особливі надії, сподіваючись на наявність у них цілого ряду якостей.

Список використаних джерел

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
2. Кодекс суддівської етики: Затверджений XI черговим з'їздом суддів України від 22 лютого 2013 р., URL: [https://court.gov.ua/userfiles/Kodex%20sud%20etiki\(1\).pdf](https://court.gov.ua/userfiles/Kodex%20sud%20etiki(1).pdf)
3. Овсяннікова О. Професійна етика суддів та працівників суду як чинник, що впливає на формування громадської думки. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 196-200.
4. Меліхова Ю. А. Професійна культура судді. *Проблеми законності : респ. міжвідом. наук. зб.* Харків. 2008. Вип. 94. С. 176-181.

Науковий керівник: старший викладач Нестерчук Л.П.

Миронюк Олександр Валерійович

студент 1-го курсу магістратури факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ СПІЛКУВАННЯ ПРОКУРОРА ІЗ СУДДЯМИ ТА ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

Важливою складовою в діяльності прокурорів, окрім знання законодавства та досвіду його застосування, є морально-етичні засади, які виступають проявом найвищих стандартів людської поведінки. Додержання правил прокурорської етики є обов'язком, який закріплено у частині 4 статті 19 Закону України «Про прокуратуру», де також зазначено, що поведінка